

Föreskrift om annat instrument eller system som ska användas i taxitrafik

Innehåll

1.	Föreskriftens bakgrund och rättsgrund	1
2.	Andra föreskrifter och författningar som hänför sig till ärendet	2
3.	Föreskriftens målsättning.....	2
4.	Beredande av föreskriften	2
5.	Ändringar och en bedömning av föreskriftens inverkan	3
6.	Detaljmotivering	4
7.	Föreskriftens tidsplan	6
8.	Kommunikation om föreskriften	6

1. Föreskriftens bakgrund och rättsgrund

Finlands taxireglering förnyades och underlättades i samband med att lagen om transportservice (320/2017) stiftades 2018. I samband med reformen försvann skyldigheten att använda taxameter vid alla taxikörningar. Skyldigheten att använda taxameter vid alla taxiskjutsar slopades för att möjliggöra digitala tjänster av ny typ. För taxiskjutsar till fast pris förutsattes inte att vissa uppgifter om taxiresan samlas in eller förvaras i elektroniskt format. Med tanke på bekämpningen av grå ekonomi har man ansett det vara en brist i anknytning till reformen att skatteförvaltningen efter reformen av taxiregleringen inte haft heltäckande uppgifter om taxiskjutsar i fall där något annat instrument eller system har använts i stället för en taxameter.

Förändringarna som gällde taxiregleringen orsakade osäkerhet inom branschen. Därför inledde kommunikationsministeriet 2019 ett lagstiftningsprojekt (LVM025:00/2019) vars syfte var att tillsammans med myndigheterna utvärdera huruvida taxiregleringen fungerar och bereda nödvändiga författningsändringar i regleringen av taxitrafiken. Kommunikationsministeriet har i samarbete med myndigheterna gjort upp en bedömningspromemoria om hur taxiregleringen fungerar. Utifrån observationerna i bedömningspromemorian har kommunikationsministeriet gjort en proposition med förslag till lagar om ändring av lagen om transportservice samt fordonslagen (RP 176/2020). En ändring om taxiregleringen är att uppgifter om varje taxiresa ska samlas in med det instrument eller system som används i stället för taxameter. Dessutom meddelar Transport- och kommunikationsverket närmare tekniska föreskrifter om hur uppgifterna ska samlas in med andra system och instrument och hur de ska förvaras. Propositionen godkändes genom lagen om ändring av lagen om transportservice (299/2021) och ändringarna enligt denna lag träder huvudsakligen i kraft den 1 maj 2021. Lagens 15 a § och 152 § träder i kraft först den 1 september 2021.

Innehavaren av tillstånd för persontrafik ska se till att fordonet som används för att utöva taxitrafik har en taxameter eller ett annat instrument eller system som tillförlitligt samlar in och förvarar de uppgifter som avses i 15 a § i lagen om transportservice (320/2017). De insamlade uppgifterna ska förvaras så att deras innehåll inte kan ändras och så att de utan svårighet kan granskas och vid behov skrivas ut i läsbar form. Föreskriften tillämpas också på anmälningspliktig taxitrafik.

Innehavaren av tillstånd för persontrafik är enligt 15 a § i lagen om transportservice skyldig att i elektroniskt format samla in de i paragrafen fastställda uppgifterna om taxiresan, företaget som erbjuder taxitjänster samt föraren om varje taxiresa. Enligt 3 mom. i paragrafen meddelar Transport- och kommunikationsverket närmare tekniska föreskrifter om sådana andra instrument eller system som avses i paragrafen och om förvaringen av uppgifterna som samlats in genom dem. Bestämmelsen tydliggör de data som samlas in om taxiresor för skattekontroll, det ansvar som tillståndshavaren har över insamlingen av data samt skyldigheter i samband med hur uppgifterna samlas in. Andra instrument och system kan användas i stället för taxameter när taxiresans pris inte fastställs enligt resans längd eller tid, utan ett på förhand fastställt fast pris tas ut för resan.

Genom denna föreskrift meddelar Transport- och kommunikationsverket de i 15 a § i lagen om transportservice avsedda närmare tekniska föreskrifterna om andra instrument och system samt om förvaringen av de insamlade uppgifterna. I föreskriften fastställs de tekniska minimikraven. Föreskriften begränsar inte insamling och behandling av uppgifter i mer omfattande grad för annat ändamål.

2. Andra föreskrifter och författningar som hänför sig till ärendet

Utöver det som fastställs om uppgifter som samlas in med andra instrument och system och om förvaringen av uppgifterna ska serviceproducenten som erbjuder taxitjänster följa bestämmelserna i EU:s allmänna dataskyddsförordning (EU 3016/679) och i den preciserande nationella dataskyddslagen (1050/2018) om behandlingen av personuppgifter.

3. Föreskriftens målsättning

Tidigare har det inte funnits några bestämmelser eller myndighetsföreskrifter om uppgifter som samlas in med ett annat instrument eller system eller om de tekniska kraven på dessa. Med föreskriften strävar man efter att säkerställa att eventuell myndighetstillsyn kan utföras med tillräckliga och tillförlitliga uppgifter och att det bildas tillräckligt med information om taxibranschen.

4. Beredande av föreskriften

Föreskrift har beretts som tjänstearbete inom Transport- och kommunikationsverket. Information om att föreskriftsprojektet inletts, om den externa remissrundan och den färdiga föreskriften publiceras på Transport- och kommunikationsverkets webbplats. Taxibranschens aktörer har hörts angående utkastet till föreskrift.

Skriftliga utlåtanden begärdes om föreskriftsutkastet under tiden 2.12.2020–22.1.2021 på adressen utlatande.fi. Alla som anmält sig till listan över dem som erhåller information om beredningen av vägtrafikföreskrifter har informerats om möjligheten att lämna utlåtande. Dessutom har även andra aktörer haft möjligheten att yttra sig. Därtill publicerades ett meddelande om begäran om utlåtande på Transport- och kommunikationsverket webbplats.

Sammanlagt 15 aktörer yttrade sig över föreskriften. Av dem som lämnade utlåtanden konstaterade Säkerhets- och kemikalieverket Tukes, polisavdelningen vid inrikesministeriet, Polisstyrelsen, Bil- och Transportbranschens Arbetarförbund AKT och Opentaxi att de inte hade något att anmärka på föreskriften.

Största delen av utlåtandena innehöll förslag på skyldigheter som inte omfattades av Traficom's bemyndigande att meddela föreskrifter. Till dessa hörde till exempel en skyldighet att samla in lokaliseringssuppgifter, att ålägga förmedlare av taxitransporter en motsvarande skyldighet att samla in uppgifter, ett krav på att endast få använda digitala betalningssätt, att samla in uppgifter som avses i föreskriften även när bilen inte utför taxitransporter.

Dessutom föreslogs det i utlåtanden att ett annat instrument eller system borde kontrollera förarens yrkeskörtillstånd direkt i systemet som förvaltas av den som beviljade tillståndet. Därtill föreslogs att det skulle krävas att ett annat instrument eller system producerar ett kvitto med ett specifikt innehåll och att man är förpliktad att ge kvittot till kunden. I några utlåtanden ägnades uppmärksamhet åt att Traficom inte kommer att genomföra någon säkring, plombering eller validering av de andra instrumentens eller systemens programvara. I utlåtanden föreslogs ett krav på myndighetsgodkännande. Dessutom föreslogs det i utlåtanden att ett annat instrument eller system skulle vara en anordning som är förenlig med mätinstrumentdirektivet eller att det skulle krävas att man alltid ska använda endast taxameter.

I 15 a § i lagen om transportservice föreskrivs om skyldigheten hos en tillståndshavare som tillhandahåller persontrafik att samla in de i paragrafen avsedda uppgifterna för varje taxiresa. Det är inte möjligt att i föreskriften föreskriva om en mer omfattande skyldighet att samla in uppgifter än vad som anges i paragrafen. Föreskriften kan inte heller innehålla några krav som förutsätter en bestämmelse på lagnivå.

Utlåtanden innehöll anmärkningar på klockan i och feltoleransen hos ett annat instrument eller system. Traficom ändrar punkt 3.2.7 i föreskriften så att kravet på värden som ska visas för passageraren och kravet på läsbarheten tas bort. Till punkten fogas en precisering av att syftet med klockan är att samla in information om taxiresans tidsstämpel i enlighet med datamodellen.

5. Ändringar och en bedömning av föreskriftens inverkan

De tekniska föreskrifterna om uppgifter som samlas in med andra instrument eller system är nya krav på aktörerna inom taxibranschen. Föreskriften önskas få konsekvenser på omfattningen av och kvaliteten på de uppgifter som samlas in om taxiresorna. Föreskriften kan bekämpa grå ekonomi inom taxibranschen, stödja skattetillsynen och minska sådana osäkerhetsfaktorer inom taxibranschen som anknyter till taxireformen.

Föreskriften ökar tilliten till taxibranschen samt till att taxiföretagen samlar in uppgifter om taxiresan och om taxiresans betalningstransaktioner för eventuell tillsyn i efterhand. Skyldigheten att samla in uppgifter innebär att taxiföretagen behandlas jämnt även med tanke på skattetillsynen. Även förarna kan i högre grad än tidigare lita på att taxiföretagens verksamhet kan övervakas utifrån uppgifterna som samlas in om taxiresorna och att verksamheten följer lagen.

I föreskriften ges tekniska föreskrifter om med vilka tekniska metoder uppgifterna ska samlas in och förvaras med andra instrument eller system. Taxireformen möjliggjorde användningen av digitala applikationer eller system och detta är alltså möjligt, även om tekniska krav genom föreskriften läggs till de uppgifter som ska samlas in. Insamlingen av uppgifterna i elektroniskt maskinläsbart och strukturellt format möjliggör bättre transparens i verksamheten och jämförelse av uppgifterna, eftersom uppgifterna som samlas in med andra instrument eller

system samlas in med en enhetlig datamodell och man säkerställer tillgången till och kompatibiliteten hos uppgifterna.

Föreskriften bedöms ha en del ekonomiska konsekvenser för taxibranschens aktörer i fall där taxiföretaget i stället för taxameter eller i tillägg till taxametern använt ett annat instrument eller system som inte uppfyller de tekniska kraven i den här föreskriften. På motsvarande sätt inverkar föreskriften på de som tillverkar andra instrument eller system på så vis att de andra instrument och system som använts innan föreskriften trädde i kraft förutsätter produktutveckling eller ändringsarbeten eller att de tidigare instrumenten och systemen ersätts med nya instrument och system som uppfyller kraven i föreskriften.

6. Detaljmotivering

Syftet med föreskriften är att meddela tekniska föreskrifter om de uppgifter som samlas in med ett annat instrument eller system som används i stället för en taxameter. Syftet är att de nödvändiga uppgifterna om taxiresan och taxiresans betalningssätt samlas in för alla taxiresor. Ändringen gäller fast prissatta taxiresor där användningen av taxameter inte är en skyldighet.

Punkt 1.2 innehåller föreskriftens tillämpningsområde. Föreskriften tillämpas på det andra instrument eller system som används i tillståndspliktig taxitrafik för att samla in uppgifter enligt 15 a § i lagen om transportservice om taxiresan. Föreskriften tillämpas också på anmälningspliktig taxitrafik. Andra instrument och system kan användas i stället för taxameter då taxiresans pris inte fastställs enligt resans längd eller tid, utan ett på förhand fastställt fast pris uppbärs för taxiresan. Föreskriften tillämpas inte på uppgifter som samlas in med taxameter enligt lagen om mätinstrument (707/2011). De tekniska kraven på andra instrument eller system innehåller inte krav enligt lagen om mätinstrument.

I punkt 3 ges tekniska föreskrifter om andra instrument eller system. I punkt 3.1 konstateras kraven på formen på de uppgifter som samlas in. Behandlingen av de uppgifter som samlas in med ett annat instrument eller system ska planeras så att det följer föreskriftens datamodell för resehändelser. Datamodellen har bildats så att uppgifter enligt föreskriften ska samlas in i elektroniskt maskinläsbart format för varje taxiresa. En enhetlig datamodell gör det möjligt att samordna tillgänglighet, jämförbarhet och datainnehåll för uppgifter som samlas in med andra instrument och system. För att säkerställa kompatibiliteten och begripligheten hos de uppgifter som samlas in, innehåller datamodellen de kodvärden som används.

För de andra instrumentens och systemens datasystems del ska man sörja för kraven på adekvat dataskydd och datasäkerhet. Vid insamling och behandling av uppgifterna ska arrangemang för ändamålsenligt dataskydd tillämpas för att garantera att de uppgifter som samlas in och behandlas är konfidentiella, enhetliga, spårbara och tillgängliga. Aktören som använder ett annat instrument eller system är skyldig att se till att instrumentet eller systemet som används är förenligt med denna föreskrift. Vid insamling och behandling av personuppgifter ska man beakta åtgärder för integritetsskyddet för att hindra otillåten behandling av personuppgifterna.

I punkt 3.1.4 konstateras det att 15 a § i lagen om transportservice förpliktar till insamling av identifierande uppgifter om företagaren, föraren och fordonet. Uppgifterna ska samlas in enligt datamodellen för resehändelse i föreskriften. Företagaren identifieras med FO-nummer. Om fysiska personer registreras i första hand in uppgift om personbeteckning. Om personen saknar finländsk personbeteckning ska man i stället för personbeteckning samla in uppgift om den fysiska personens födelsedatum. Om taxifordonet samlas uppgift om registreringsnumret in. Om ett reservfordon används för taxikörning samlas uppgiften in på motsvarande sätt om reservfordonets registernummer.

Varje taxiresa ska identifieras med en kod (vid behov till exempel JHS 159 ISO OID-identifikationskoden). Med identifierande kod avses det siffrvärde som kombineras med en

taxiresa och som entydigt identifierar taxiresan i fråga. Om resehändelsen samlas uppgifter in om resans tidpunkt (när den börjat och slutat), helhetsresans längd och det totala priset. Uppgifter om betalningssätt ska även samlas in om resan. Utifrån uppgifterna som samlas in om resehändelsen ska man kunna konstatera om registreringskedjan sparats som slutförd, om händelsen har raderats, registreringskedjan korrigerats eller om den pågår.

I punkt 3.2 anges kraven på förvaringen av de uppgifter som samlats in om taxiresan. I punkt 3.2.1 fastställs att uppgifter som samlas in med ett annat instrument eller system ska samlas in och sparas så att uppgifterna inte kan redigeras i efterhand. Uppgifterna ska skyddas med ändamålsenliga medel med identitets- och åtkomstkontroll och åtgärderna för behandling av uppgifterna ska vid behov kunna utredas i efterhand. Kravet gäller särskilt vem som har haft rätt att behandla och granska sådana uppgifter som avses i föreskriften eller fullmakt att ändra uppgifterna när det funnits en grundad orsak att korrigera eller ändra uppgifterna. Uppgifterna ska skyddas med en obruten registreringskedja (audit trail) för att säkerställa att de insamlade och sparade uppgifterna är exakta, korrekta och kompletta. De hanteringshändelser och tidpunkter för när uppgifterna sparats som framgår av registreringskedjan ska kunna påvisas senare. Förvaringstiden för uppgifter som gäller hanteringshändelserna är densamma som för övriga uppgifter som samlas in om taxiresan (6 år räknat från slutet på det år då räkenskapsperioden upphört). Förvaring av uppgifterna är motiverat för att man i efterhand ska kunna verifiera eventuellt missbruk kopplat till redigeringen av uppgifterna.

Tillståndshavaren som tillhandahåller persontrafik ska när det gäller insamling av uppgifter om innehavarens egen taxitrafikverksamhet beakta bestämmelserna i EU:s allmänna dataskyddsförordning (EU 2016/679) och i den preciserande nationella dataskyddslagen (1050/2018) och behandlingen av personuppgifter och om den registeransvarigas skyldigheter.

En programvara som är viktig för det andra instrumentsystemets egenskaper ska kunna gå att identifiera som sådant och det ska vara skyddat. Programvaran ska utan besvär gå att identifieras med hjälp av det andra instrumentsystemet. Programvaran ska vara producerat enligt allmänt godkända programproduktionsregler. En tillräcklig dokumentation om hur programvaran som används i det andra instrumentsystemet har planerats, genomförts och testats i olika skeden och om programvarans versionshantering, underhåll och kvalitetskriterier ska kunna visas upp.

I punkt 3.2.2. fastställs att uppgifterna ska gå att överföra automatiskt till en databas som underhålls av tredje part utan oskäliga dröjsmål. Det strukturerade innehållet ska vara i XML- eller JSON-format eller i något motsvarande format med vilket uppgifterna kan behandlas elektroniskt i maskinläsbar strukturerad form i enlighet med föreskriften. I denna föreskrift fastställs ingen överföringsväg till myndigheterna för uppgifterna som samlats in om taxiresan. Ingen föreskrift om automatisk överföring av uppgifterna för myndighetsbehandling ges heller. Uppgifter som samlats in om taxiresan kan begäras ut med en särskild begäran. Tillsammans med den som framställer begäran avtalar man specifikt om hur och när de skickas in. I datatrafiken kan det förekomma tekniska skuggområden eller andra hinder för överföring av informationen. Därför ska uppgifterna överföras automatiskt alltid när datakommunikationsförbindelserna möjliggör detta.

De instanser som utöver den i föreskriften avsedda registeransvariga som ansvarar för insamlingen av uppgifterna har rätt att få uppgifter om den databas som förvaltas av en tredje part ska utan svårigheter kunna ta reda på vilka uppgifter som samlats in om taxikörningen. Med instanser som får uppgifter avses här till exempel myndigheter som behöver dessa insamlade uppgifter för att sköta en lagstadgad uppgift och som har en i lagstiftningen föreskriven rätt att erhålla uppgifter. I punkt 3.2.3 föreskrivs att uppgifterna ska gå att söka enligt taxiföretagarens FO-nummer eller med den fysiska personens personbeteckning. Med fysisk person avses i det här sammanhanget den förare som gjort taxikörningen. Om den fysiska personen saknar finländsk personbeteckning ska personens uppgifter gå att söka även med födelsedatumet. Dessutom ska det gå att göra sökningar med registreringsnumret för

fordonet som använts för taxikörningen. Utöver ovannämnda sökvillkor som fastställs i föreskriften ska sökningen gå att precisera med en viss tidsperiod.

Uppgifterna som fastställs i föreskriften ska vid behov alltid kunna skrivas ut i läsbar form på det sätt som konstateras i punkt 3.2.4. Dessutom ska kodvärdena för de uppgifter som samlas in elektroniskt maskinläsbart format förklaras på den läsbara utskriften.

Uppgifterna som samlas in i elektroniskt maskinläsbart format ska vid behov överföras i läsbar form. Uppgifterna ska gå att hämta med sökvillkoren i föreskriften och skrivas ut i läsbar form eller överföras till ett annat elektroniskt datamedium. Vid omvandling av uppgifterna till läsbar form ska datainnehållet motsvara det som finns i elektroniskt maskinläsbart och strukturerat format.

I punkt 3.2.5 föreskrivs om korrigering av uppgifterna. Det är inte tillåtet att ändra uppgifterna som samlats in om taxiresan i efterhand om det inte är frågan om en korrigering eller komplettering av uppgifterna i efterhand med grundad orsak. Korrigeringen av uppgiften kan vara motiverad om de insamlade uppgifterna har innehållit ett väsentligt fel eller kravet på att uppgifterna är felfria tillgodoses utan att uppgifterna korrigeras. Felet ska korrigeras så att det i samband med korrigeringsanteckningen framgår både den ursprungliga felaktiga uppgiften och den korrigerade uppgiften. Av korrigeringsanteckningarna ska även framgå när och varför korrigeringen gjorts och av vem.

Uppgifterna kan kompletteras om registreringskedjan blir oavslutad på grund av ett tekniskt fel eller någon annan orsak. En annan orsak kan exempelvis vara en situation där kunden inte betalar taxiresan utan betalningen kan drivas in först senare. Uppgifterna som samlats in om taxiresan kan då kompletteras med betalningsuppgifterna i efterhand.

Insamlingen och lagringen av uppgifterna inklusive eventuella korrigeringar ska ske så att registreringskedjan kan bekräftas i obrutet format (audit trail) i efterhand. Alla uppgifter som samlats in, inklusive anteckningar om korrigeringar och ändringar, ska enligt föreskriftens punkt 3.2.6 förvaras i sex år från slutet av det år då räkenskapsperioden upphört.

I föreskriften ingår övriga skyldigheter enligt punkt 3.2.7. I utvecklingen av ett annat instrument eller system ska man beakta eventuella fel, såsom avbrott i strömtillförseln. Utöver vad som föreskrivs om lagringstiden för uppgifterna ska de insamlade uppgifterna förvaras i det andra instrumentsystemet i minst ett år eller tills uppgifterna har överförts från det andra instrumentsystemet till en databas som en tredje part förvaltar.

Traficom genomför ingen säkring, plombering eller validering av andra instrument eller deras programvara. Tillverkaren av ett annat instrument eller system ska dokumentera och förvara dokumenten om hur de insamlade uppgifterna behandlats samt detaljerade uppgifter om det andra instrumentet och programvaran. En tredje part som erbjuder en databas är skyldig att på begäran uppvisa dokument om hur databasen fungerar. Tillståndshavaren som tillhandahåller persontrafik är skyldig att säkerställa att det andra instrument eller system som används uppfyller kraven enligt denna föreskrift.

7. Föreskriftens tidsplan

Lagen om ändring av lagen om transportservice (299/2021) har stadfästs den 9 april 2021 och träder i kraft den 1 maj 2021. Lagens 15 a § träder i kraft först den 1 september 2021. Denna föreskrift träder i kraft den 1 september 2021.

8. Kommunikation om föreskriften

Information om föreskriftsprojektet läggs ut på Transport- och kommunikationsverkets webbplats och skickas per e-post till dem som anmält sig till e-postlistan för beredningen av vägtrafikföreskrifter samt till andra kända kontaktpersoner. Den färdiga föreskriften publiceras i

Transport- och kommunikationsverkets föreskriftssamling i webbtjänsten Finlex.fi och på Transport- och kommunikationsverkets webbplats.